

Finalist Koeverkiezing nam bedrijf grootvader over

Doorzettingsvermogen karakteriseert koe en boer

Gerbert Oonk uit Neede (Gld.) nam in 1987 als 18-jarige het melkveebedrijf van zijn opa over. Het melkquotum van slechts 69.000 kilo wist hij sindsdien uit te breiden tot ruim een miljoen kilo. In 1997 werd Wachtel 10 geboren. De vitale Lava-dochter werd stiermoeder, werd derde in de finale van de Melkvee Magazine Koeverkiezing en overschreed inmiddels de barrière van 10.000 kilo vet en eiwit.

Copyright foto

Copyright foto

*Faber-dochter Wachtel 20
(links) met haar moeder
Wachtel 10 (Lava x Lancia).*

Keurig gewassen staat Wachtel 10 samen met haar dochter Wachtel 20 (v. Faber) in een strobox, klaar voor de fotosessie. Opvallend vitaal stapt ze even later de wei in. Hoewel ze zich braaf laat leiden, komt haar sterke karakter toch duidelijk naar voren als ze even later los loopt, een hek open ziet staan en er met ferme pas naar toe loopt. Aan niets is te zien dat Wachtel 10 bijna 14,5 jaar oud is en al 114.995 kilo melk produceerde met 5,15 procent vet en 3,91 procent eiwit, goed voor 10.420 kilo vet en eiwit.

Staartstuk

Als er al iets negatiefs van de koe gezegd moet worden, dan is het haar oplopende kruis. Of eigenlijk haar hoog liggende staartstuk. Hoewel de vorm van het kruis de koe niet in haar functioneren belet, viel ze er op keuringen steevast door buiten de prijzen. Wel reikte de met 88 punten ingeschreven koe in 2009 tot de finale van de Melkvee Magazine Koeverkiezing, waar ze op de Waiboerhoeve in Lelystad in de categorie oudere koeien als derde eindigde achter Sjoukje 97 van Lammert Sipkens uit Swifterbant en Beatrix 39 van Theo Spruit uit Zegveld.

Lava-dochter Wachtel 10 werd begin 1997 geboren uit een Lancia-moeder welke als kalf op een veiling werd gekocht. Deze Wachtel 6 maakte drie lijsten, waarin ze lactatiewaarden realiseerde van achtereenvolgens 113, 116 en 106. Haar dochter heeft de hoge lactatiewaarden, waarbij ze het vooral van haar hoge gehalten moet hebben, dan ook niet van een vreemde. Vooral gedurende haar eerste vijf lactaties realiseerde Wachtel 10 zeer hoge lactatiewaarden. Daarna liep het wat terug, met een dip in 2005 als gevolg van een zware Klebsiella-besmetting, die de koe ternauwernood overleefde.

Eigen stieren

Van de vrouwelijke nafok van Wachtel is niet zo veel meer over. Drie van de vier dochters hebben het bedrijf inmiddels verlaten. De invloed via de mannelijke lijn blijkt groter. Te meer omdat Wachtels prestaties bij ►

de KI ook niet onopgemerkt bleven. Oonk besloot om Wachtels derde kalf, een stierkalf van Proud, aan te houden als dekstier voor de pinken. Deze Passion was al een volwassen stier die bij de pinken in de wei had gelopen, toen KI Kampen zich meldde. Passion ging naar de KI, waar hij als proefstier werd ingezet. Zijn fokwaarde bleek later echter niet hoog genoeg om het tot fokstier te kunnen schoppen.

„Het was geen productiestier, maar hij deed heel goed werk op koeien die kracht nodig hadden”, vertelt Gerbert Oonk. Hij heeft nog vijf dochters van de stier lopen. Het blijken stuk voor stuk zware koeien met een goede conditie. „Net als Wachtel 10 zijn het karakterkoeien. Ze staan altijd aan het hek te vreten en laten niet met zich sullen. Ze vallen niet op, maar verweren zich wel.” Oonk heeft ook Wachtels laatste stierkalf aangehouden. Deze inmiddels ruim een jaar oude Saaltink Wesley (v. Support) loopt nu tussen de pinken en lijkt volgens haar eigenaar veel op Passion. Oonk heeft veel vertrouwen in zijn eigen stieren, een vertrouwen dat tot dusver niet is beschaamd. „Deze stieren hebben genen die bewezen hebben bij ons bedrijf te passen.”

Faber

De enige vrouwelijke nakomeling die nog over is, is de tweedekalfs Faber-dochter Wachtel 20. De roodbonte stier Faber heeft het kruis ten opzichte van de moeder duidelijk verfraaid, waardoor de 85 punten die Wachtel 20 als vaars kreeg toebedeeld eigenlijk te weinig zijn voor haar algemeen voorkomen. Wachtel 20 is niet alleen fraai, maar heeft bovendien alles in zich om haar moeder op te volgen bij een toekomstige koeverkiezing. Voor drie drachtigheden had ze slechts vier inseminaties nodig, het celgetal is bijzonder laag en de productie hoog. Als vaars realiseerde ze een lactatiewaarde van 127 en als tweedekalfs wordt ze na 112 dagen voorspeld op 12.215 kilo melk met 4,34 procent vet en 3,66 procent eiwit in 305 dagen, goed voor een lactatiewaarde van 123.

Nadat Wachtel 10 in mei 2010 een tweeling bracht – de tweelingbroer van Saaltink Wesley werd helaas dood geboren – werd ze niet meteen drachtig. Na inseminaties met stieren als Zabing en Classic besloot Oonk de koe bij haar zesde inseminatie opnieuw te paren met de oude Faber, een inseminatie die

wel in een dracht resulteerde. In augustus zal Wachtel 10 dan ook voor de twaalfde keer afkalven.

Opa

De genen van Wachtel 10 oefenen, vooral via haar mannelijke nafok, een significante invloed uit op de veestapel van Gerbert Oonk. Zijn koeien realiseren een rollend jaargemiddelde van 9.911 kilo melk met 4,25 procent vet en 3,62 procent eiwit en halen een exterieurgemiddelde van 83,6 punten. Met 105 koeien melkt Oonk dan ook een quotum van 1.010.000 kg melk vol. Hoe anders was dat in 1987, toen hij als 18-jarige, net van school, besloot om het bedrijfje van zijn opa over te nemen. Opa Gerrit Thijsen was 72 jaar en molk op zijn oude dag nog 15 koeien op de grupstal, waarmee hij een quotum van 69.000 kilo melk vol molk.

Opa Thijsen was de vader van Gerberts moeder Riekje Oonk-Thijsen. Gerberts vader Gerrit Oonk komt weliswaar ook van een boerenbedrijf, maar hij is geen boer geworden. „Mijn oom werd daar boer. Mijn vader kon goed leren en maakte carrière buiten de landbouw, alhoewel hij er altijd raakvlakken mee hield.” Gerrit Oonk begon als administrateur bij een mengvoercoöperatie en was later commissaris bij het waterschap en extern commissaris bij het huidige ForFarmers. Zijn belangrijkste functie echter was die van algemeen directeur bij de Hamelandgroep in Groenlo, een sociale werkplaats voor maar liefst 1.700 mensen met een beperking en een staf van 200 personen.

Niet eenvoudig

Uiteraard werd de jonge Gerbert destijds geadviseerd niet aan de overname te beginnen, maar hij zette toch door en begon met de ontwikkeling van het bedrijf. Overigens verpachtte opa Thijsen wel 24 hectare grond, welke deels bestemd was voor akkerbouw. „Bij elke stap hebben we overwogen of we op de goede weg zaten. We hebben ook emigratie overwogen”, vertelt Gerbert, die in 1989 besloot een nieuwe ligboxenstal te bouwen. Oonk molk inmiddels twintig koeien en vulde de ligboxenstal aan met vleesvee. „Na een jaar of vier, vijf zijn we omgeschakeld naar een jongveeopfok, waarbij de betere varzen op het bedrijf bleven en de meerderheid voor de export vertrok”, vertelt de veehouder.

Ondertussen kocht hij elk jaar quotum aan. Tot 1995 molk Gerbert zijn koeien nog op de grupstal. „Het was allemaal niet eenvoudig. Na slechts een kleine investering van bijvoorbeeld vijfduizend gulden, was het geld gewoon op. Maar gelukkig hebben we wel steun gehad van de mensen om ons heen, zoals ook mijn ouders, die zich wel verwant voelen aan het bedrijf”, vertelt Gerbert, die ondertussen ook zijn huidige vrouw Miranda had leren kennen. Door aanvankelijk een commanditaire vennootschap met zijn ouders aan te gaan en later een vennootschap onder firma, wisten Gerbert en Miranda het bedrijf verder te ontwikkelen.

Snelle ontwikkeling

„In 2004 hadden we zes ton melk en de stal vol, waarna we in 2006 besloten er een stal tegenaan te bouwen.” Opa kreeg het allemaal nog mee. „Mijn grootvader is 94 jaar oud geworden, dus hij heeft nog ruim twintig jaar kunnen zien hoe het bedrijf zich ontwikkelde. Hij was weliswaar conservatief, maar wel trots op wat er hier allemaal gebeurde”, vertelt Gerbert. Vanaf 2007 volgden de ontwikkelingen zich in rap tempo op. „Ik had onze buurman al eens gevraagd naar een vorm van samenwerking, maar daar had hij geen oren naar. Totdat ik niet veel later van hem te horen kreeg dat hij wilde stoppen en wij zijn vee wel konden overnemen.” Oonk nam de veertig koeien van buurman Wim Raaben over – Raaben melkt tegenwoordig nog zo nu en dan bij Oonk – en bracht zijn jongvee onder bij de voormalige jongveeopfokker van Raaben. In dezelfde zomer vertrok een andere buurman naar het noorden van het land, waardoor Oonk 17 hectare grond kon kopen en daarnaast nog eens zes hectare kon pachten. Inmiddels beschikt Gerbert over 65 hectare grond, waarvan een kleine 50 hectare in eigendom is. „We hebben met twaalf hectare inclusief gebouwen weliswaar niet zo’n grote huiskavel, maar wel fatsoenlijk bewerkbare veldkavels”, aldus Oonk. De koeien worden wel geweid, al is er meer sprake van een uitloop dan van weidegang.

Maatschappelijk

De uitloop brengt hem bij de maatschappelijke discussie rondom weidegang. „We moeten uitkijken dat we niet

Copyright foto

BEDRIJFSGEGEVENS

Gerbert en Miranda Oonk houden met hun drie kinderen in Neede (Gld.) een veestapel van 105 melkkoeien. Oonk melkt in een 2 x 10 stands Hudonk zij-aan-zij melkstal uit 2007, welke kan worden uitgebreid tot 2 x 13 standen. In 2006 werd een ligboxenstal tegen de bestaande ligboxenstal uit 1989 aangebouwd. In de ligboxen dient paardenmest als boxvulling. Quotum: 1.010.000 kilo melk Rollend jaargemiddelde: 9.911 kilo melk met 4,25 procent vet en 3,62 procent eiwit

Exterieur: 83,6 punten Stiergebruik: Bental, Tequila, Fidelity, Pleasure, Stylist, Staby, Safarius, Red Torpedo, Red Talent, Copenhagen en een beetje Brown Swiss Rantsoen: 40 procent maïs, 60 procent graskuil, 1 kilo graszaadhooi, 1 kilo geplette tarwe en mineralen, aangevuld met krachtvoer via automaten Grondareaal: 65 hectare in gebruik, waarvan 4 hectare tarwe, 17 hectare maïs en 44 hectare gras.

hetzelfde stempel krijgen als de intensieve veehouderij, want daar gaat het wel heen”, meent Oonk. Toch is hij ook van mening dat de ontwikkelingen niet zijn te stoppen. „Schaalvergroting is een trend die al in de jaren 60 is ingezet en ook gewoon door zal gaan. De technologie gaat ook door. We moeten alleen meer op het maatschappelijke aspect letten.” De veehouder wijst erop dat goede voorlichting belangrijk is en is zelf ook maatschappelijk actief. „We moeten feeling houden. Hier in de Achterhoek is geen ruimte voor ‘plankgas’-boeren.” „Burgers en consumenten hebben een hang naar nostalgie, ze zien nog liever een aangebonden koe dan een grote ligboxenstal. Ze realiseren zich niet dat de stallen ook groter zijn geworden door het verbeterde welzijn. Ik vind het begrip megastal dan ook onzin.” Oonk is sinds twee jaar voorzitter van de belangenvereniging van het dorp en van agrarische natuurvereniging Berkel en Slinge, welke 1.400 landschapselementen in hun beheer hebben. Daarnaast zit hij nog in de ledenraad van de Rabobank.

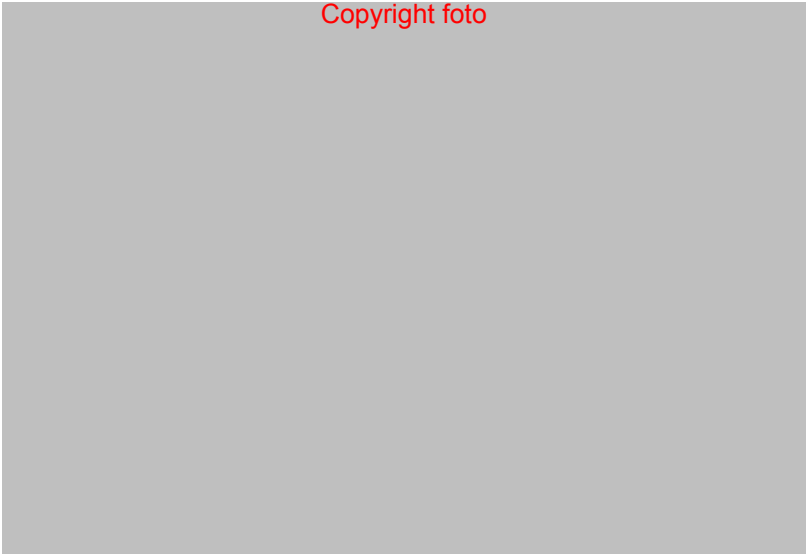
Uitdaging

Het ontbreekt Oonk dus duidelijk niet aan activiteiten. Toch zegt hij aan een nieuwe uitdaging toe te zijn. Hij heeft sinds 2009 een nieuwe jongveestal, zodat de helft van het jongvee tegenwoordig thuis blijft en heeft behalve ‘een opslagloods voor aankopen op de termijnmarkt’, eigenlijk weinig te wensen. „Ik heb het allemaal zien groeien en ben aan het denken wat we nu zullen gaan doen. Zeventig extra ligboxen zou qua voer en mest wel kunnen, maar in 2007 zijn we al verdubbeld, dus dat kunstje ken ik nu wel. Bovendien is het mijn streven om eens in de drie weken vrij te zijn.” Oonk zegt het mogelijk te gaan zoeken in het energievraagstuk.

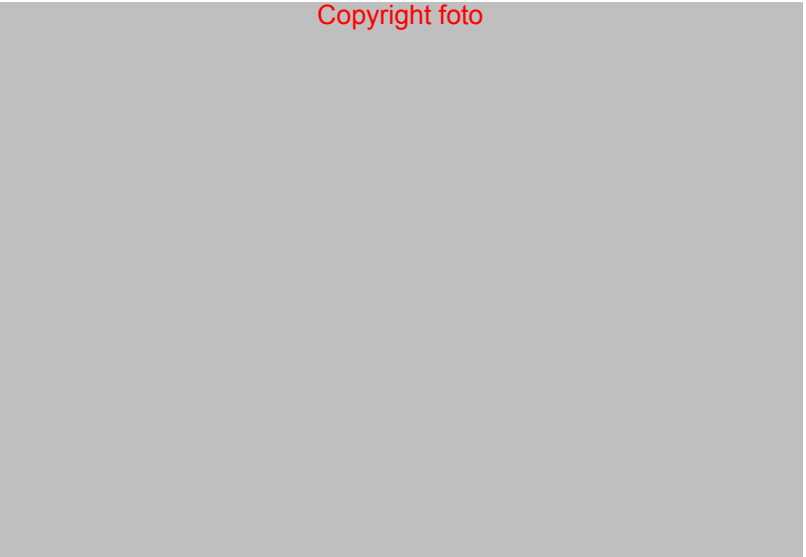
Brown Swiss

Door zijn vele activiteiten is Gerberts fokkerijkennis naar eigen zeggen wat op de achtergrond geraakt. „Het jongvee buiten de deur helpt daar overigens ook aan mee. Ik was altijd behoorlijk fokkerij-minded, maar het is een dure hobby. Je verdient er niet gauw geld aan.” Zijn bedrijfsstrategie is dan ook eenvoudig. Een kwart van de koeien komt onder een vleesstier, de helft onder een jonge stier van KI Kampen of KI De Toekomst en een kwart onder een fokstier. Oonk paart zijn koeien op gevoel en heeft het Fertiplus-paringsadvies achter de hand. Naast Holstein wordt ook het Brown Swiss-ras gebruikt. Oonk had tot dusver weinig vertrouwen in de dubbeldoelrassen, al geeft hij aan die mening toch langzaam te moeten bijstellen. „Ik gebruik een beetje Brown Swiss voor de vruchtbaarheid en het beenwerk”, aldus Oonk. Hij heeft een fraaie, met 87 punten ingeschreven Brown Swiss-kruisling op stal, die vorig jaar ook op de NRM te bewonderen was. „Eerder wilde ik meer een ‘fokveedagkoe’, terwijl ik nu vooral een krachtige en probleemloze koe met eiwit probeer te krijgen.” Dat ongetwijfeld met Wachtel 10 in het achterhoofd. ■

Op de voorgrond het woonhuis, op de achtergrond links de oude koeienstal uit 1989, waar in 2006 een nieuwe stal (rechts) tegenaan gebouwd werd.

De koeienstal met links de oude stal en rechts het nieuwe staldeel.

De lactaties van Wachtel 10.

Leeftijd	Dagen	Kg melk	% vet	% eiwit	LW
2.01	312	7137	5,27	3,82	113
3.01	308	9752	5,17	3,80	136
4.01	335	10252	4,91	3,90	118
5.02	323	10299	5,20	3,94	122
6.03	387	12519	5,12	3,86	125
7.06	369	9421	5,60	4,05	103
8.07	306	8034	5,40	4,06	87
9.08	410	11409	5,27	3,84	97
10.11	333	11787	4,86	3,81	109
11.11	401	12356	5,19	3,94	100
13.02	408	12029	4,88	4,02	94